

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/69/2020
Identifikačné číslo spisu:	2214221967
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2214221967.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. K., F. U. T. XXX, zastúpenej doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., advokátkou so sídlom Bernolákova 492/5, 900 01 Modra, proti žalovanému R. K., F. U. T. XXX, zastúpenému Mgr. Janou Benkovou, advokátkou so sídlom Veľký Grob 386, 925 27 Veľký Grob, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 16C/190/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. apríla 2019 sp. zn. 11CoP/200/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. apríla 2017 č.k. 16C/190/2014-557 v spojení s opravným uznesením zo 17. mája 2017 č.k. 16C/190/2014-592 konanie pre čiastočné späťvzatie žaloby zastavil v časti o vyporiadanie hnutelných vecí - pracovné náradie a počítač. Zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo manželov - strán vyporiadal tak, že žalobkyňa sa stala výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, uvedených vo výroku rozsudku, zapísaných na liste vlastníctva č. XXX pre k. ú. U.V. T. a žalovaný sa stal výlučným vlastníkom osobného automobilu Škoda Octavia. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanému sumu 39.457,28 € na vyrovnanie. Stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania. Štátu priznal voči každej zo strán nárok na náhradu 50 % trov konania.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. apríla sp. zn. 11CoP/200/2017 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zo 17. mája 2017 č.k. 16C/190/2014-592 v napadnutom výroku II. tak, že žalovanej uložil povinnosť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalovanému sumu 17.839,56 €. Uviedol, že medzi stranami zostala sporná výška vyrovnacieho podielu, keď žalobkyňa žiadala započítať vo svoj prospech finančné prostriedky, ktoré jej poskytla matka darom v sume 500.000,- Sk a finančné prostriedky, ktoré jej poskytol darom jej otec za účelom úhrady hypotekárneho úveru. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nepreukázala, že by matka výlučne jej podarovala finančné prostriedky v sume

500.000,- Sk a ohľadom finančných prostriedkov, ktoré mala poskytnúť v čase kúpy rodinného domu dcére v hodnote 210.000,- Sk, nebolo preukázané, že by boli výlučne darom pre žalobkyňu. Odvolací súd uviedol, že nespornou skutočnosťou bolo to, že manželia si počas trvania manželstva vzali spoločný hypotekárny úver vo výške 1.600.000,- Sk, ktorého zostatok ku dňu právoplatnosti rozvodu bol vo výške 21.624,13 eur. Po rozvode manželstva túto sumu výlučne celú uhradila žalobkyňa. Keďže sa však jednalo o spoločný hypotekárny úver, tak polovicu z tejto sumy mal uhradiť žalovaný. Súd prvej inštancie správne uvedenú sumu rozdelil na polovicu a polovicu 10.812,07 eur správne zarátal v rámci vypořádania ako sumu, na ktorú má žalobkyňa nárok, aby sa jej uhradila. Odvolací súd dospel k záveru, že ani z výpovede svedka nevyplynulo, že uvedená finančná suma bola darom otca výlučne pre žalobkyňu, za účelom úhrady splátok úveru, ktorá mesačná splátka bola navyše aj v inej sume, vyššia, ako bola poukazovaná suma otcom žalobkyne. Vzhľadom k týmto skutočnostiam tak podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne ustálil, že úver počas trvania manželstva bol uhrádzaný zo spoločných finančných prostriedkov a po rozvode manželstva tento úver bol uhrádzaný výlučne z prostriedkov žalobkyne, preto má táto nárok na úhradu polovice ňou zaplatenej sumy. Odvolací súd konštatoval, že rekonštrukčné práce na rodinnom dome boli vykonané p o rozvode manželstva, tak že tieto rekonštrukčné práce vykonala žalobkyňa zo svojich finančných prostriedkov. Vzhľadom k skutočnosti, že žalobkyňi bol prisúdený do výlučného vlastníctva rodinný dom spolu s pozemkami, odvolací súd mal za to, že nie je dôvodné rekonštrukčné práce ohodnocovať, nakoľko tieto vykonala žalobkyňa na svojom rodinnom dome, ktorý má v súčasnosti vo výlučnom vlastníctve, za svoje finančné prostriedky. Preto odvolací súd považoval za dôvodné oceniť nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom vypořádania v stave ku dňu rozvodu, teda bez rekonštrukčných prác, avšak v cene v čase vypořádania.

3. Žalobkyňa podala voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietla, že súd prvej inštancie odmietol vziať do úvahy listinné dôkazy a svedecké výpovede susedov a príbuzných žalobkyne s odkazom na ich rodinné väzby alebo priateľské vzťahy. Odvolací súd podľa nej znova niektoré dôkazy považuje za ovplyvnené vzťahom k žalobkyňi. Žalobkyňa má za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil a vyhodnotil vykonané dôkazy a ozrejmenia skutkového stavu veci, a tak nesprávnym procesným postupom jej odňal možnosť uplatňovať jej procesné práva v rozsahu, v akom jej ich zákon priznáva a tým spôsobom negatívne zasiahol a rovnako tak narušil aj jej právo na spravodlivý proces. Argumentuje, že jej matka v konaní pred súdom prvej inštancie predložila písomné vyhlásenie a rovnako aj povedala, že žalobkyňi poskytla dar vo výške 500.000,- Sk a nie vo výške 210.000,- Sk tak, ako konštatujú súdy. Odvolací súd podľa nej tento fakt vôbec nerešpektuje a nezákonne tieto platby započítava na BSM a priznáva z neho žalovanému časť na vyrovnanie. Považuje za nelogický a nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, keď konštatuje, že po zániku manželstva ostala žalobkyňi na úhradu suma 21.624,13 Eur. Tvrdí, že jednak ide o čas po zániku manželstva, na ktorú sa nevzťahuje vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súčasne podľa nej platí, že túto sumu vynaložila na splatenie výhradne žalobkyňa. Uviedla, že odvolací súd a predtým súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom túto sumu delia dvomi a aj z nej priznáva žalovanému vypořádanie, ktoré mu má vyplatiť žalobkyňa. Navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušiť a zároveň žiadala o odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žiada dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) predovšetkým nezistil splnenie predpokladov pre odloženie právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

11. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namieta dokazovanie a nedostatočne zistený skutkový stav súdmi nižších inštancií.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkyne, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

15. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

16. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument strany sporu (II. ÚS 76/07).

17. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, ako aj s námietkami žalobkyne. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

18. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

19. V súvislosti so spochybňovaním správnosti skutkových zistení a spôsobu vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že nie je oprávnený preskúmavať skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa. V zmysle § 442 CSP je totiž viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd na tomto mieste poukazuje na skutkové a právne závery súdov nižšej inštancie, ktoré mali na základe vykonaného dokazovania za jednoznačne preukázané.

20. Pokiaľ žalobkyňa namieta procesný postup súdu, ktorým odvolací súd konštatoval, že po zániku

manželstva ostala žalobkyni na úhradu suma 21.624,13 Eur, namieta nesprávne hodnotenie dôkazov. Tvrdí, že jednak ide o čas po zániku manželstva, na ktorú sa nevzťahuje vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a súčasne podľa nej platí, že túto sumu vynaložila na splatenie výhradne žalobkyňa. Odvolací súd a predtým súd prvej inštancie podľa žalobkyne nesprávnym procesným postupom túto sumu delia dvomi a aj z nej priznáva žalovanému vyporiadanie, ktoré mu má vyplatiť žalobkyňa. Odvolací súd uviedol, že išlo o vyporiadanie hypotekárneho úveru, ktorý si vzali spoločne manželia počas trvania manželstva, pričom zostatok k u d ň a právoplatnosti rozvodu bol vo výške 21.624,13 Eur. Po rozvode celú túto sumu uhradila žalobkyňa. Keďže sa však jednalo o spoločný hypotekárny úver, tak polovicu z tejto sumy mal uhradiť žalovaný. Odvolací súd tvrdenia žalobkyne, že by jej mal žalovaný zaplatiť celú sumu, nepovažoval za správne, nakoľko nemal za preukázané, že hypotekárny úver zaplatila výlučne zo svojich finančných prostriedkov, ktoré jej mal za týmto účelom darovať jej otec. Najvyšší súd dodáva, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

21. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

24. Dovolací súd tak dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.